

17.10.2024

OZNÁMENIE POSLANCOM

Vec: Petícia č. 1156/2023, ktorú predkladá Bruno Piketty, francúzsky štátny príslušník, o vplyve projektu výstavby diaľnice medzi mestami Castres a Toulouse vo Francúzsku na životné prostredie

1. Zhrnutie obsahu petície

Predkladateľ petície sa domnieva, že projekt výstavby diaľničného spojenia Castres – Toulouse vo Francúzsku porušuje Aarhuský dohovor, smernicu 2011/92/EÚ a smernicu 92/43/EHS. Vysvetľuje, že dokumentácia predložená na účely účasti verejnosti neobsahuje „primeranú alternatívu“, ako to vyžaduje dohovor a smernica 2011/92/EÚ, pričom podľa jeho názoru by jednoduchá optimalizácia využívania prevádzkovej železničnej trate na trase Mazamet – Castres – Toulouse bola hospodárnejšou, racionálnejšou a oveľa šetrnejšou alternatívou. Predkladateľ petície vysvetľuje, že táto trať by zďaleka nebola nadmerne využívaná, mohla by byť rýchlejšia a ekologickejšia a zachránila by viac ako 7 500 ha prírodných oblastí (vrátane lokality FR7301631 sústavy Natura 2000). Poukazuje na to, že tento projekt sa realizuje bez posúdenia vplyvu na životné prostredie, hoci sa to vyžaduje podľa Aarhuského dohovoru a smernice 2011/92/EÚ. Podľa predkladateľa petície neexistuje žiadne odôvodnenie tohto projektu z hľadiska „zdravia ľudí“ ani „verejnej bezpečnosti“, nehovoriac o „priaznivých dôsledkoch primárneho významu pre životné prostredie“. S odkazom na vymedzenie pojmu „naliehavý dôvod vyššieho verejného záujmu“, ktoré stanovil Súdny dvor EÚ, sa predkladateľ petície domnieva, že projekt nie je „verejný“ a ani záujem na ňom nie je „vyšší“. Projekt by bol zároveň v rozpore s posledným pododsekom článku 6 ods. 4 smernice 92/43/EHS.

2. Prípustnosť

Petícia bola uznaná ako prípustná 12. februára 2024. Európsky parlament požiadal Komisiu o poskytnutie informácií podľa článku 233 ods. 5 rokovacieho poriadku (pôvodne článok 227 ods. 5).

3. Odpoveď Komisie doručená 17. októbra 2024

Petícia

Predkladateľ petície tvrdí, že plánovanú výstavbu nového diaľničného spojenia A69 medzi mestami Verfeil a Castres (54 km) v kombinácii s 2 jazdnými pruhmi diaľnice A680 v každom smere (9 km) medzi mestami Castelmaurou a Verfeil (ďalej len „diaľničné spojenie Castres-Toulouse“ alebo „LACT“) povolili francúzske orgány v rozpore s Aarhuským dohovorom o prístupe k informáciám bez účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupu k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (ďalej len Aarhuský dohovor), ako aj v rozpore so smernicou 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (ďalej len „smernica EIA“)¹ a smernicou 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (ďalej len „smernica o biotopoch“)². Predkladateľ petície tvrdí, že tento projekt i) bol povolený bez toho, aby sa preskúmala alternatíva optimalizácie existujúceho železničného spojenia medzi Toulouse a Castres, čím sa ovplyvnilo dosah verejnej konzultácie; ii) povedie k degradácii lokality FR7301631 sústavy Natura 2000 *Vallées du Tarn de l'Aveyron, du Viaur, de l'Agout a du Gijou* (ďalej len „NATURA 2000 FR7301631“) určenej najmä na základe prítomnosti vydry riečnej a iii) nemôže byť odôvodnený naliehavým dôvodom vyššieho verejného záujmu podľa článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch z toho dôvodu, že ide o spoplatnenú diaľnicu v správe súkromného prevádzkovateľa, ktorý má koncesiu na služby vo verejnom záujme.

Poznámky Komisie

1) Hlavné ustanovenia práva Európskej Únie uplatniteľné v danej veci

1.1 Smernica o EIA

Projekt LACT svojou povahou spadá do rozsahu pôsobnosti smernice EIA. Výstavba diaľnic a rýchlostných ciest je uvedená v bode 7 písm. b) prílohy I k uvedenej smernici, a preto je pred akýmkoľvek rozhodnutím o povolení (článok 2 ods. 1 a článok 4 ods. 1) povinné podat' žiadosť o povolenie projektu a posúdenia vplyvov na životné prostredie (ďalej len „EIA“). Pokiaľ ide o obsah smernice EIA, žiadosť musí zahŕňať minimálne opis projektu, jeho predpokladané významné vplyvy na životné prostredie, plánované opatrenia na zabránenie alebo zníženie týchto vplyvov a primerané alternatívy, ktoré navrhovateľ preskúmal (článok 5).

Pokiaľ ide o informovanie verejnosti a účasť na povoľovacom konaní, v článku 6 ods. 2, 3 a 4 smernice EIA sú presne uvedené i) informácie, ktoré majú byť poskytnuté verejnosti vrátane hodnotiacej správy navrhovateľa, a ii) možnosť dotknutej verejnosti³ vydat' stanoviská k dokumentácii k žiadosti, ak všetky možnosti zostávajú otvorené a rozhodnutie týkajúce sa žiadosti o povolenie ešte nebolo schválené, čím sa zabezpečí účinná účasť na rozhodovacom procese. Zatiaľ čo výsledok konzultácií sa musí zohľadniť v povoľovacom konaní (článok 8) a rozhodnutie o udelení alebo zamietnutí povolenia sa musí sprístupniť najmä verejnosti (článok 9), dotknutá verejnosť má právo na opravný prostriedok pred súdom alebo iným nezávislým

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1 – 21.

² Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7 – 50.

³ Pojem „dotknutá verejnosť“ je definovaný v článku 1 ods. 2 písm. e) smernice EIA takto: „*verejnosť, ktorá je dotknutá alebo pravdepodobne dotknutá, alebo má záujem na postupoch environmentálneho rozhodovania uvedeného v článku 2 ods. 2. Na účely tejto definície sa predpokladá, že mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a spĺňajúce požiadavky vnútroštátneho práva, majú tento záujem;*“.

orgánom ustanoveným na základe zákona s cieľom napadnúť vecnú alebo procesnú zákonnosť vrátane rozhodnutí o povolení daného projektu (článok 11).

Ako sa uvádza nižšie, takéto opravné prostriedky podali viaceré združenia na ochranu životného prostredia, ktorých cieľom bolo okrem iného pozastaviť vykonávanie environmentálneho povolenia navrhovateľa (spoločnosť ATOSCA) pre projekt LACT a dosiahnuť jeho meritórne zrušenie.

1.2 *Smernica o biotopoch*

Projekt LACT sa vzhľadom na svoju polohu týka sústavy NATURA 2000 FR7301631, a teda uplatniteľnosti smernice o biotopoch. Projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality NATURA 2000 alebo pre ňu nie je potrebný, napríklad projekt LACT, ale môže ju významne ovplyvniť, musí podliehať posúdeniu jeho vplyvov na ciele ochrany tejto lokality (ďalej len „posúdenie NATURA 2000“). S ohľadom na závery vyplývajúce z tohto posúdenia môžu príslušné vnútroštátne orgány súhlasiť s daným plánom alebo projektom až po tom, ako sa uistia, že nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu danej lokality a po tom, ako získajú stanovisko širokej verejnosti (článok 6 ods. 3). V prípade, že závery hodnotenia sústavy NATURA 2000 sú negatívne, príslušné orgány môžu napriek tomu schváliť projekt z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane projektov sociálnej alebo hospodárskej povahy za predpokladu, že sa prijímú vhodné kompenzačné opatrenia a že Komisia bude o tejto skutočnosti informovaná (článok 6 ods. 4).

Pokiaľ ide o tvrdenie predkladateľa petície, že uplatnenie naliehavého dôvodu vyššieho verejného záujmu podľa článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch nie je možné v prípade licencovaného a plateného projektu diaľnice, Komisia na jednej strane odkazuje na príslušný informačný dokument⁴, v ktorom sa nedospelo k záveru, že koncesná diaľnica sama osebe nemôže byť predmetom naliehavého dôvodu vyššieho verejného záujmu, a na druhej strane poukazuje na to, že v tomto prípade nemá potrebné informácie, aby mohla preskúmať opodstatnenosť naliehavého dôvodu vyššieho verejného záujmu.

2) *Schválenie projektu, verejný prieskum a súdne preskúvanie*

Podľa dostupných informácií sa zdá, že projekt LACT bol vyhlásený za projekt vo verejnom záujme dekrétom z 19. júla 2018⁵ a bol predmetom environmentálneho povolenia udeleného 1. marca 2023 medzirezortným dekrétom⁶. V období od 21. októbra 2009 do 28. januára 2010 a od 28. novembra 2022 do 11. januára 2023 sa uskutočnili dva verejné prieskumy. V tejto súvislosti sa zdá, že verejnosť mala príležitosť vyjadriť sa k vhodnosti, trati a možným vplyvom projektu na životné prostredie, ako aj k možným alternatívam vrátane možnosti spočívajúcej len v úprave existujúcej štátnej cesty 126 medzi mestami Toulouse a Castres a možnosti využívania železničnej dopravy. V tejto veci sa verejná konzultácia, ktorá predchádzala tomuto environmentálnemu povoleniu, zakladala najmä na posúdení EIA a NATURA 2000, ktoré vypracoval navrhovateľ. V tejto súvislosti Komisia poznamenáva, že v týchto posúdeniach sa

⁴ Metodické usmernenie k článku 6 ods. 3 a 4 smernice 92/43/EHS o biotopoch, Ú. v. EÚ C 437/1 z 28. októbra 2021, dostupné na adrese <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/TXT/HTML/?uri=OJ%3AC%3A2021%3A437%3AFULL>.

⁵ Vyhláška č. 2018 – 638 z 19. júla 2018, ktorou sa vyhlasujú práce vo verejnom záujme na vytvorenie 2 jazdných pruhov v oboch smeroch medzi Castres (Tarn) a Verfeil (Haute-Garonne), ktorým sa novovytvorenému spojeniu udeľuje štatút diaľnice a uvádzajú do súladu urbanistické dokumenty obcí Castres, Cuq-Toulza, Maurens-Scopont, Puylaurens, Saint-Germain-des-Prés a Saïx, ako aj obce obcí Sor a Agout v departemente Tarn, JORF z 20. júla 2018.

⁶ Medzirezortné nariadenie, ktorým sa podľa článku L181 – 1 a nasl. zákona o životnom prostredí povoľuje diaľničné spojenie z Verfeil do Castres – A69.

podľa všetkého dospelo k záveru, že neexistujú žiadne významné vplyvy na životné prostredie vrátane príslušnej lokality sústavy NATURA 2000 a biotopov a druhov, pre ktoré bola označená za chránenú.

Účelom tohto súhrnného opisu je poskytnúť určitý kontext tým, že sa zaoberá len niektorými aspektmi príslušného postupu vo Francúzsku, bez toho, aby sa v ňom opätovne uviedli všetky fázy a bez toho, aby sa posudzovalo, či sú v súlade s európskym právom, ktoré je z pohľadu Komisie relevantné.

V tejto súvislosti Komisia poznamenáva, že projektu LACT je venovaná osobitná pozornosť francúzskej tlače a televízie⁷ a politickej sféry. Projekt LACT je teda v súčasnosti predmetom *vyšetrovacieho výboru pre právnu a finančnú štruktúru projektu diaľnice A69* vykonávaného pod záštitou komisie Národného zhromaždenia pre udržateľný rozvoj a územné plánovanie, ktorá je zodpovedná okrem iného za preskúmanie väzieb medzi developerom, t. j. spoločnosťou ATOSCA, a francúzskymi politickými činiteľmi, či už miestne zvolenými zástupcami, alebo členmi vlády, a právnymi a finančnými parametrami koncesnej zmluvy a všetkých jej príloh k tomuto projektu⁸. Okrem toho realizácia tohto projektu podlieha pravidelným kontrolám zo strany príslušných správnych orgánov, o čom svedčí tretia formálna výzva, ktorú navrhovateľovi zaslal prednosta departementu Tarn 24. apríla 2024 z dôvodu nedodržania environmentálnych požiadaviek (napríklad výrub stromov určených v environmentálnom povolení, ktorým sa treba vyhnúť, alebo neprimerané skladovanie guľatiny stromov v Grand Capricorne)⁹.

Komisia tiež zdôrazňuje, že projekt LACT je predmetom viacerých súdnych návrhov, ktoré podali jeho odporcovia s cieľom dosiahnuť na správnom súde pozastavenie prác na diaľničnom spojení a zrušenie environmentálneho povolenia.

V prvom rade sa uvádza napríklad návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý podalo združenie Association de protection de l'environnement France Nature Environnement Midi-Pyrénées, ktorým sa žiadalo o pozastavenie výrubu určených stromov nachádzajúcich sa na trase budúcej diaľnice A69. Sudca rozhodujúci o nariadení predbežného opatrenia na správnom súde v Toulouse a v Štátnej rade tento návrh podľa všetkého zamietol uzneseniami z 24. marca 2023¹⁰ a 19. apríla 2023¹¹ z dôvodu, že tieto činnosti sú povolené v súlade s environmentálnym povolením projektu LACT len v určitých obdobiach roka (od septembra do polovice novembra a od polovice februára do konca marca), aby neovplyvnili dotknuté druhy v kľúčových obdobiach ich ochrany (napríklad netopiere a vtáky).

V druhom rade sa odkazuje na návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý podali viaceré združenia na ochranu životného prostredia na správnom súde v Toulouse, a na kasačný opravný prostriedok, ktorý podali tieto združenia na Štátnej rade. Hoci cieľom opravného prostriedku a

⁷ Pozri [VYŠETROVANIE. Conflit d'intérêts, opacité financière... Dans les coulisses du projet controversé de l'A69 \(francetvinfo.fr\)](#) [Konflikt záujmov, utajovanie finančných informácií... Zákulisie kontroverzného projektu diaľnice A69 (francetvinfo.fr)]

⁸ Pozri [Création d'une commission d'enquête sur le montage juridique et financier du projet d'autoroute A69 \(Dossier législatif en version dépliée\) - Assemblée nationale \(assemblee-nationale.fr\)](#) [Vytvorenie vyšetrovacieho výboru pre právnu a finančnú štruktúru projektu diaľnice A69 (legislatívny spis v rozpracovanej verzii) – Národné zhromaždenie (assemblee-nationale.fr)]

⁹ Pozri [A69 : la préfecture du Tarn publie une nouvelle mise en demeure d'Atosca, l'entreprise en charge des travaux, pour non-respect des règles environnementales \(francetvinfo.fr\)](#) [prefektúra Tarn vydáva novú formálnu výzvu spoločnosti Atosca zodpovednej za práce za nedodržanie environmentálnych pravidiel (francetvinfo.fr)]

¹⁰ Uznesenie správneho súdu v Toulouse č. 2301521 z 24. marca 2023.

¹¹ Uznesenie Štátnej rady č. 472633 z 19. apríla 2023.

odvolania bolo pozastaviť vykonávanie environmentálneho povolenia tohto projektu najmä z toho dôvodu, že posúdenie vplyvov na životné prostredie vykonané navrhovateľom v súvislosti s jeho žiadosťou o environmentálne povolenie bolo neúplné a že projekt nemohol reagovať na naliehavý dôvod vyššieho verejného záujmu, uvedený správny súd uznesením z 1. augusta 2023 a Štátna rada 29. novembra 2023¹² opravný prostriedok aj odvolanie v podstate zamietli. O návrhu na zrušenie tohto povolenia podaný týmito združeniami musí ešte rozhodnúť správny súd v Toulouse rozsudkom vo veci samej.

Záver

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia v súčasnosti neplánuje žiadne ďalšie kroky, keďže tento projekt podlieha politickej kontrole prostredníctvom vyšetrovacieho výboru Národného zhromaždenia a viacerým prebiehajúcim súdnym konaniami na vnútroštátnej úrovni.

¹² Uznesenie správneho súdu v Toulouse č. 2303973 z 1. augusta 2023.